

Mottagare
Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
Ju2022/03613

Datum
2023-03-30

Diarienummer
RS230151

Remissvar - Vägar till ett tryggare samhälle, Kraftsamling för barn och unga (SOU 2022:67)

Region Halland har bjudits in att lämna synpunkter på Trygghetsberedningens delbetänkande *Vägar till ett tryggare samhälle, Kraftsamling för barn och unga*. Region Halland delar att barn och ungas involvering i gängkriminalitet och våld i barn och ungas relationer är stora och viktiga utmaningar som behöver kraftsamlas kring.

Region Halland har följande synpunkter på betänkandet som helhet:

Trygghetsberedningen konstaterar att det sannolikt krävs ett omfattande, målmedvetet och mycket långsiktigt arbete inom många andra politikområden som exempelvis arbetsmarknadspolitik, integrationspolitik, socialpolitik och bostadspolitik för att på allvar komma till rätta med de frågor betänkandet rör. Region Halland delar denna uppfattning och vill betona vikten av att parallellt med kraftsamlingen arbeta långsiktigt inom ovan nämnda politikområden för att möjliggöra för barn och unga att växa upp med trygga och jämlika uppväxtvillkor, oavsett boendeort.

Trygghetsberedningens bedömningar och förslag består till största del av riktade insatser av förebyggande karaktär till barn och unga som bedöms vara i riskzon för ett kriminellt beteende. Region Halland hade önskat att kraftsamlingen i högre grad innebar förslag på generella förebyggande insatser för att barn och unga inte ska hamna i riskzon samt insatser av främjande karaktär på både samhälls-, grupp-, och individnivå för att stärka barn och ungas förutsättningar och resurser. Exempelvis betonas vikten av universella insatser i utgångspunkter för betänkandet, men perspektivet saknas i beredningens bedömningar och förslag.

Region Halland vill även betona barnrättsfrågan. Utgångspunkten för kraftsamlingen bör vara att den görs för att skydda barn och unga från kriminalitet och säkrar varje barns rätt till en trygg uppväxt. Det behöver tydliggöras hur barns rätt att vara delaktiga och ha inflytande i frågor som rör dem ska säkerställas.

För att säkerställa att de åtgärder som föreslås är träffsäkra och effektiva behöver det tydligare framgå hur olika grupper av unga påverkas. I de bedömningar och förslag som beredningen gör synliggörs inte olika grupper av flickor och pojkar. Därmed framgår inte

heller vilka generella insatser som görs till alla barn och unga och vilka som är riktade utifrån kända utmaningar (så som socioekonomi, boendeort, kön m.m.).

Region Halland vill understryka att de bedömningar och förslag som beredningen gör medför att ekonomiska resurser fördelas ojämnt och ojämnt. Exempelvis; resurser som fördelas i syfte att förebygga att barn och unga involveras i gängkriminalitet kommer framför allt pojkar till dels, då det i första hand bemöter behovet av stöd och insatser till pojkar. Genom både universellt och riktat främjande och förebyggande arbete, tidigt i ålder eller tidigt i en process, kan ekonomiska resurser fördelas mer jämnt och jämnt.

Den mycket vaga definitionen av ”unga i riskzon” gör att det är svårt att ta ställning till flera av beredningens bedömningar och förslag. Även bedömningarna och förslagen är i flera fall vaga. Det är önskvärt med tydligare förslag för effektivare förflyttning i dessa viktiga frågor.

8.2 Trygghetsberedningens övergripande bedömningar samt vissa förslag om våld i barns och ungas nära relationer

8.2.1 Den nationella styrningen av det brottsförebyggande området som berör barn och unga behöver utvecklas

Region Halland instämmer i bedömningen att barn och unga bör uppmärksammas i högre utsträckning i det brottsförebyggande arbetet på nationell nivå. I detta är det nödvändigt att synliggöra skillnader mellan olika grupper av pojkar och flickor samt tydliggöra hur ojämlika livsvillkor påverkar de samma. Region Halland önskar även tydligare förslag för effektivare förflyttning i frågan.

8.2.2 Barn som är i riskzon behöver upptäckas i tid

Då området våld i barn och ungas nära relationer bedöms vara ett nytt kunskapsområde bör kompetensförsörjning stödjas på regional samt lokal nivå.

8.2.3 Stödinsatser till och samverkan kring barn och unga i riskzon behöver utvecklas och ske i lägre åldrar

Region Halland delar i stort beredningens bedömningar men vill poängtera att det alltid är barnet och familjens behov som ska styra, inte barnets ålder i sig.

Angående lokal samverkan anser Region Halland att det behövs tydligare förslag för att ändamålsenlig samverkan på lokal nivå ska komma till stånd. Samtidigt behöver samverkansstrukturer inom området på lokal och regional nivå ingå som en del i övergripande ordinarie strukturer för målgruppen för att undvika parallella kontraproducerande processer. Att utveckla separata samverkansytor kan konkurrera om personella resurser och ekonomiska prioriteringar.

8.2.4 Behov av kunskapsutveckling, uppföljning och utvärdering

Region Halland delar bedömningen att det finns ett behov av ytterligare kunskap rörande de fokusområden som delbetänkandet behandlar. Region Halland önskar dock tydligare förslag. Det krävs utvecklade strukturer och system för att långsiktigt kunna följa omfattningen och utvecklingen av den brottslighet som betänkandet handlar om. Det behövs även tydligare förslag kring vilken aktör som ska ha ansvaret för att säkra kunskapsutvecklingen.

Region Halland delar även bedömningen att mer utvärdering av lokalt brottsförebyggande arbete som berör barn och unga behövs men ser behov av tydligare förslag kring hur denna utvärdering ska gå till. Region Halland vill även betona betydelsen av kvalitativ datainsamling och uppföljning i de fall generella uppföljningar inte är möjliga. Kvalitativ uppföljning är ett viktigt sätt att fånga barnets röst, delaktighet och inflytande kopplat till det arbete som görs.

Region Halland är tveksam till att ”satsningar på nationell nivå inom andra politikområden än det kriminalpolitiska i högre grad bör analyseras och följas upp... utifrån konsekvenser för brottsligheten”. Det finns en risk att konsekvenser för brottslighet då får oproportionerligt stort värde och att satsningar som har andra syften än att vara brottsförebyggande hindras, avslutas eller på annat sätt inte kommer till stånd med motivering att de inte har tillräckligt goda effekter på brottsligheten. Detta trots att de kan ha andra effekter som ur ett helhetsperspektiv är viktigare för barnen, befolkningen i stort och samhället.

8.3 En särskild kraftsamling för att förebygga att barn och unga involveras i gängkriminalitet

Region Halland noterar att trygghetsberedningen gör betydligt fler och skarpare förslag avseende denna särskilda kraftsamling jämfört med de övergripande bedömningarna och förslagen för att förebygga våld i unga relationer.

Utifrån trygghetsberedningens ambition att arbetet ska vara förebyggande ser Region Halland med tveksamhet på att förslaget enbart tar sikte på särskilt utsatta områden. Det saknas tydliga förslag på hur erfarenhetsutbyte mellan organisationer eller människor från områden med olika förutsättningar ska ske. Därmed finns en risk att viktiga synergieffekter uteblir. Det behövs även tydligare skrivningar om stöd till övriga landet och hur erfarenhetsutbyte ska ske för att säkerställa att fler kommuner får ta del av kraftsamlingens arbete.

Region Halland tolkar trygghetsberedningens förslag som att det bara är kommittén som föreslås ha en tid på fem år och att övriga delar av kraftsamlingen bedrivs mer långsiktigt. Det står Region Halland bakom utifrån vikten av att satsningar som berör barn och unga bedrivs långsiktigt.

Barns rättigheter behöver stärkas i de föreslagna åtgärderna. Trygghetsberedningen bör tydliggöra på vilket sätt barn och unga ska ha inflytande över och vara delaktiga i arbetet.

Då förslaget till kraftsamling tydligt riktar in sig på avgränsade geografiska områden ser Region Halland behov av att tydligare inkludera platsens betydelse för att möjliggöra goda uppväxtvillkor och förebygga kriminalitet i arbetet.

8.3.2 En tydlig inriktning för arbetet

Inriktningsdokumentets styreffekt av genomförande och utvärdering på regional och lokal nivå behöver förtydligas. Det behöver även förtydligas hur inriktningsdokumentet ska utgöra underlag för beslut på nationell nivå.

Region Halland bedömer att insatsområdena är relevanta, men otydliga. Inriktningen skulle bli tydligare om det framgick vad som faktiskt behöver prioriteras, genomföras och uppnås.

Region Halland ser att beredningen tar upp civilsamhällets roll i arbetet med förebyggande och främjande arbete. Däremot saknas tydligare förslag på hur civilsamhällets kapacitet, mobilitet och flexibilitet tas tillvara i samverkan.

Det behöver även bli tydligare hur invånarna som bor i de berörda områdena och olika grupper av barn och unga specifikt ska involveras i arbetet för att ta fram inriktningen.

8.3.3 En särskild organisation för arbetet

Region Halland står bakom förslagen men ser även att det finns en risk med en separat nationell kraftsamling med tillhörande regionala och lokala strukturer inom området. Risken är att området hanteras solitärt utan förankring i parallella och övergripande arbets- och samverkansprocesser avseende barn och unga. Region Halland önskar tydligare formulering av arbetssätten i organisationen.

Regionstyrelsen

Mikaela Waltersson
Regionstyrelsens ordförande

Christine Karlsson
Tf. Regiondirektör